

Lokal utvecklingsstrategi för

LEADER LINNÉ SMÅLAND

2023-2027

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Sammanfattning

Leader Linné Smålands utvecklingsstrategi för 2023-2027 bygger på den gemensamma visionen:

Leader Linné Småland – vi gör det tillsammans!

Utvecklar vår landsbygd med nytänkande, lust och stolthet.

Visionen främjar positiv landsbygdsutveckling, underifrånperspektiv samt aktiv samverkan mellan privata, ideella och offentliga aktörer (treparterskap) inom det geografiska område som innefattar följande sju kommuner; Alvesta, Ljungby, Markaryd, Sävsjö, Värnamo, Växjö och Älmhult. Den långsiktiga visionen bryts ner i följande fyra mål:

1. Människor känner vi-känsla och engagemang genom insatser året runt
2. Blomstrande företag och entreprenörsanda
3. Tillgänglig natur och hållbara livsmiljöer
4. God service på nära håll

De fyra målen anger var Leader Linné Småland vill befinna sig vid utgången av programperioden (slutet av 2027). För att infria nämnda mål kommer projekt och aktiviteter att koppla an till följande fem insatsområden:

- Strategiska samarbeten med lösningar som är nya på platsen
- Utveckling och förädling av varor, tjänster och arbetssätt
- Lärande och kompetensutveckling
- Nya mötesplatser och aktiviteter
- Attraktiva miljöer som ger förbättrad hälsa och välbefinnande

Tillhörande indikatorer med målvärden syftar till att göra strategin tydlig och möjlig att följa upp/utvärdera.

Strategin tar hänsyn till lokala förutsättningar och möter behov som syns tydliga i leaderområdet. Själva området har idag tydliga styrkor i ett rikt föreningsliv som erbjuder en mångfald av aktiviteter för olika målgrupper. Det finns en växande vilja om att bo och leva på landsbygden som erbjuder fantastiska naturvärden med stadens service och utbud runt hörnet. Människor är kluriga och drivna och företagsandan är djupt rotad sedan generationer tillbaka. Leaderområdets svagheter handlar bland annat om en traditionsbunden samverkan som ibland har svårt att förnya sig och locka nya aktörer/medlemmar/intressenter. Många tycker och vill mycket – men alla vill inte lägga ner arbetet som krävs. Landsbygdens resurser är ofta begränsade, där utvecklingen emellanåt hindras av byråkrati och stelbenta lagar. Strategin syftar till att förstärka det positiva och bryta negativa mönster i en tid då den globala pandemin (covid-19) nu släpper taget.

Leader Linnés strategi syftar till bred samverkan där många ges plats och möjlighet att vara med. Strategin främjar innovation och långsiktiga effekter, och kommer att följas upp/utvärderas fortlöpande under hela programperioden.

Summary

Leader Linné Småland's development strategy for 2023-2027 is based on the common vision:

Leader Linné Småland – we are doing it together!

Develops our countryside with innovation, appeal and pride.

The vision promotes positive rural development, bottom-up perspective and active collaboration between private, non-profit and public actors (tripartism) within the geographical area which includes the following seven municipalities; Alvesta, Ljungby, Markaryd, Sävsjö, Värnamo, Växjö and Älmhult. The long-term vision is broken down into the following four goals:

1. People feel sense of belonging and commitment through efforts all year round
2. Prosperous business and entrepreneurial spirit
3. Accessible nature and sustainable life environments
4. Good service close by

The four goals indicate where Leader Linné Småland wants to be at the end of the program period (end of 2027). In order to achieve the mentioned goals, projects and activities will be linked to the following five focus areas:

- Strategic collaborations with solutions that are new on site
- Development and refinement of goods, services and working methods
- Learning and skills development
- New meeting places and activities
- Attractive environments that provide improved health and well-being

Associated indicators with target values aim to make the strategy clear and possible to follow up/evaluate.

The strategy takes into account local conditions and meets needs that are clearly visible in the leader area. The area itself today has clear strengths in a rich association life that offers a variety of activities for different target groups. There is a growing desire to live in the countryside that offers fantastic natural values with the city's service and offerings around the corner. People are inventive and driven

and the corporate spirit has been deeply rooted for generations. The weaknesses of the leader area are, among other things, a traditional collaboration that sometimes has difficulty renewing itself and attracting new actors/members/stakeholders. Many people think and want a lot – but not everyone wants to put in the work required. Rural resources are often limited, with development sometimes hindered by bureaucracy and rigid laws. The strategy aims to reinforce the positive and break the negative pattern at a time when the global pandemic (COVID-19) is letting go.

The Leader Linné strategy aims at broad collaboration where many are given space and the opportunity to participate. The strategy promotes innovation and long-term effects and will be followed up/evaluated continuously throughout the program period.

Innehåll

Sammanfattning	2
Summary	3
1 Landsbygdsutveckling genom Leader.....	6
2 Strategins framtagning	6
3 Utvecklingsområdet	9
3.1 Tabell med statistik	9
3.2 Områdesbeskrivning	9
3.3 Behov och utvecklingsmöjligheter.....	13
4 Mål, insatsområden och indikatorer	16
4.1 Vision	16
4.2 Mål	17
4.3 Insatsområden	19
4.4 Indikatorer och målvärden	20
EU:s resultatindikatorer	21
Nationella indikatorer.....	21
Lokala indikatorer	23
5 Genomförande.....	27
5.1 Kommunikation	27
5.2 Urvalsprocess	28
5.3 Samordning och samarbete med andra aktörer	28
5.4 Effekter.....	29
5.5 Hur främjar strategin innovation?	30
5.6 Övergripande principer	32
6 Organisation	33
6.1 Partnerskapet och föreningen	33
6.2 Föreningens styrelse.....	34
6.3 Drift – den operativa verksamheten	35
7 Uppföljning och utvärdering	36

1 Landsbygdsutveckling genom Leader

Denna strategi bidrar till utveckling av den lokala landsbygden genom leadermetoden. Lokalsamhället har varit delaktiga i framtagandet och strategin genomförs i samverkan mellan privata, ideella och offentliga aktörer. Leader är ett verktyg för landsbygdsutveckling inom EU och Sverige, därmed bidrar strategin även till den regionala och nationella landsbygdsutvecklingen.

Strategin utgår ifrån det lokala perspektivet där analys av områdets utvecklingsbehov och möjligheter samt samordning med andra handlingsplaner och utvecklingsstrategier i området ligger till grund för strategins mål och insatsområden. Eftersom Leader finansieras av stöd från Europeiska unionen (EU) genom Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) är målen i strategin också utformade att rymmas inom målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Urvalskriterier och processer för projekturval är utformade att stödja strategins mål och insatsområden. På så sätt bidrar alla projekt som prioriteras genom denna strategi både till den lokala utvecklingen av området och till målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

2 Strategins framtagning

Processen med att skriva fram Leader Linné Smålands strategi påbörjades i praktisk mening från mars 2021 och löpte därefter under nära åtta månader till mitten av oktober, då dokumentet lämnades till Jordbruksverket för bedömning. Framtagandet bygger på tankar, behov, viljor och inspel från trepartnerskapets breda palett av samhällsaktörer från områdets sju kommuner (Alvesta, Ljungby, Markaryd, Sävsjö, Värnamo, Växjö och Älmhult). Privata, ideella och offentliga aktörer har fått komma till tals i den öppna processen. Men även eldsjälar och den intresserade allmänhet som väljer att kanalisera sitt engagemang utanför en förening eller organisation har haft goda möjligheter att säga sitt. Den drygt åtta månader långa processen har präglats av demokrati och underifrånperspektiv, där varje tanke och åsikt har tagits i beaktande.

Från mars till oktober har närmare 250 intresserade individer medverkat till att formalisera totalt 802 svar/inlägg avseende hur den nya strategin bör se ut och formas. Leader Linné Smålands så kallade 'skrivargrupp' har varit hjärtat i planeringsarbetet med uppdrag att marknadsföra och förankra processen så brett som möjligt. Skrivargruppen har bestått av 12 nyckelpersoner från trepartnerskapet som därmed har representerat intressen och perspektiv från den privata, ideella och

offentliga sfären. Processledaren har samordnat och modererat samt hållit i pennan för att teckna ned kunskap och inspel. Leaderkontorets personal har haft rollen att stötta, bistå med expertis, förmedla kontakter samt föra in viktiga erfarenheter från den tidigare programperioden.

Skrivarprocessen har möjliggjort deltagande och aktivitet genom, något förenklat, fyra forum som beskrivs kortfattat:

- *Sju digitala kommunmöten.* Nämda kommunmöten anordnades kvällstid (två timmar) under perioden april-maj med fokus på var och en av de kommuner som omfattas av den nya strategin. De sju mötena modererades av processledaren och innefattade ett upplägg med formella presentationer, smågruppsarbeten, digitalt lämnade tankar/röster, storgruppsdiskussioner och slutsatser.
- *Digital enkät.* Det framtagna enkätformuläret fanns utlagt på Leader Linné Smålands hemsida under våren och marknadsfördes via kompletterande sociala medier. Själva enkäten bestod av sju frågeställningar som i stort ringade in samma teman som vid kommunmötena. Totalt räknades enkätsvar in från samtliga sju kommuner och samtliga de samhällsaktörer som utgör trepartnerskapet.
- *Kommunikation genom enskilda samtal och möten.* Vid sidan av ovanstående punkter har skrivargruppen, styrelsen för LAG (Local Action Group), processledaren och leaderkontorets personal tagit initiativ till enskilda möten samt varit öppna för diskussioner med nyckelpersoner och intresserade som hört av sig för att lämna synpunkter.
- *Skrivargruppens sex möten med beslut och aktiva övningar.* Skrivargruppen har träffats för sex arbetsmöten under processen, vilka har syftat till att planera, strukturera kunskap/data, prioritera och fatta beslut. Skrivargruppens representanter har, som påpekades, utgjort kärnan i strategiprocessen, där viktiga bidrag har handlat om att genomföra leaderområdets SWOT- och intressentanalys samt dess framtätsyftande trendspaning (se resultat längre fram).

På grund av rådande pandemi (covid-19) har strategins framtagande i första hand prioriterat digitala möten och träffar. Pandemin har omöjliggjort fysiska sammankomster, vilket naturligtvis har varit beklagligt. Bedömningen är samtidigt att det digitala upplägget har fungerat väldigt väl - till och med över förväntan - och möjliggjort deltagande från intresserade som velat vara med och påverka. Vid processens slutfas går det till exempel att räkna in medverkan från byalag, samhällsföreningar, företag, entreprenörer, studieförbund, idrottsföreningar, kulturutövare, enskilda eldsjälar, politiker, kommunala tjänstepersoner samt regionala myndigheter.

Den framtagna strategin för Leader Linné Småland bygger vidare på tidigare strategier (föregående programperioder) samt goda erfarenheter från beviljade projekt och annan verksamhet som har företagits i leaderområdet. Den nya strategins vision, med kompletterande mål och insatsområden, pekar i samma riktning som föregående vision vilken betonade smart hållbar tillväxt på landsbygden. Den nya strategins mål är antalsmässigt fler än tidigare och utformade på ett delvis annat sätt. De fyra målen ses dock likväl ligga väl i linje med de tidigare mål som riktade fokus mot (a) spännande miljöer där människor och idéer kan växa, (b) öppenhet för det okända respektive (c) självförsörjning och entreprenörskap. Den nya strategin ses, vid jämförelse med den tidigare, som spetsigare, där möjligheterna att mäta och följa upp är goda.

Föreliggande strategi bygger på kunskap och erfarenhet från de tre EU-program som genomsyrade den föregående programperioden för Leader; Europeiska socialfonden (ESF), Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) samt Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Processandet av den nya strategin har stämts av med viktiga regionala och lokala strategidokument för att gå i linje och förstärka snarare än inverka negativt. Strategin bekräftar till exempel Region Kronobergs utvecklingsstrategi (RUS) som definierar målbilden om Gröna Kronoberg som växer i öppna och hållbara livsmiljöer med förnyelseförmåga. Regionens dokument pekar mot 2025 och identifierar två strategiska områden med fyra prioriteringar som betonar (a) attraktiva livsmiljöer med god tillgänglighet, (b) en plats att vilja leva och bo på, (c) en innovativ region och ett brett näringsliv samt (d) kompetensförsörjning med god och jämlik hälsa. På motsvarande sätt beaktas Region Jönköpings utvecklingsstrategi (RUS) för perioden 2020-2035 som definierar visionen om Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga region. Dokumentet är uppdelat i sex strategiområden som understryker en hållbar, attraktiv, tillgänglig, smart, kompetent och global region.

Leader Linné Smålands strategi går helt i linje med ovanstående två regionala dokument och har, därtill, även samordnats mot till exempel regionala kompetensförsörjnings- och besöksnäringstrategier samt lokala dokument av motsvarande betydelse.

3 Utvecklingsområdet

3.1 Tabell med statistik

Nedanstående tabell beskriver leaderområdets storlek och befolkningsstruktur i statistik och volymer.

Ämnesområde	Variabel	Värde	
Områdets storlek	Antal invånare	146 546 invånare	
	Storlek i km ²	8 533 km ²	
	Invånare per km ²	17 invånare per km ²	
Befolkningsstruktur	Andel av befolkningen som är utrikes född	20 %	
	Andel av befolkningen i intervallerna (%)	Kvinnor	Män
	0-15 år	10 %	10 %
	16-24 år	4 %	5 %
	25-44 år	11 %	12 %
	45-64 år	12 %	13 %
	65- år	12 %	11 %

Statistiken är inhämtad av Jordbruksverket utifrån uppgifter från Statistiska Centralbyrån (SCB).

3.2 Områdesbeskrivning

Leader Linné Småland omfattar det geografiska område som inkluderar följande sju kommuner; Alvesta, Ljungby, Markaryd, Växjö (exklusive centralort), Älmhult, Värnamo och Sävsjö. De fem förstnämnda kommunerna ligger i Kronobergs län, medan de två sistnämnda tillhör Jönköpings län. Växjö centralort är, som noteras, exkluderad från leaderområdet i enlighet med kravet på att tätorter med fler än 20 000 invånare ej tillåts söka eller ta del av leaderstöd för landsbygdsutveckling.

Befolkning, yta och geografisk placering

Leaderområdets totala befolkningens mängd uppgår, enligt ovanstående tabell, till 146 546 invånare, vilket motsvarar 1,4 % av hela Sveriges befolkning. Växjö kommun är, som helhet, den största av de sju kommunerna med 94 900 invånare, dock bor endast cirka 25 % av dessa inom det definierade leaderområdet. Den befolkningsmässigt största kommunen inom området är istället Värnamo (34 500

invånare) följd av Ljungby (28 400 invånare), medan Markaryds kommun är den minsta sett till antalet invånare (10 400 invånare). Vad gäller befolkningstillväxt under 2020 visar fem av kommunerna på plussiffror, där Växjö och Älmhult utmärker sig med större tillväxt än övriga. Det förekommer i stort en jämn könsfördelningen inom området, där medelåldern hos de boende ligger inom intervallet 40-44 år bland de sju kommunerna.

Leaderområdet ligger geografiskt placerat i Småland och utgör en inlandsregion med ett stort antal sjöar och vattendrag. Den totala landytan uppgår till 8 533 km², där Ljungby kommun är arealmässigt störst (1 748 km²) medan Markaryds kommun är minst (517 km²). Landarealen består av cirka 70 % skog, medan vatten utgör ungefär 10 %.

Leader Linné Småland gränsar idag till sju andra leaderområden. Själva leaderkontoret ligger i Alvesta som i sin tur finns ungefär mitt i området. Leaderområdet korsas av stambanan som gör det enkelt att resa till de tre storstäderna med tåg; Stockholm (drygt tre timmar), Göteborg (tre timmar) och Malmö (under två timmar). Sveriges näst längsta europaväg (E4) passerar Värnamo, Ljungby och Markaryd. Resandet underlättas ytterligare av Växjö/Småland Airport som erbjuder flyg till Stockholm samt till ett flertal europeiska besöksdestinationer.

Boende, utbildning och sysselsättning

De allra flesta bor idag i en större eller mindre tätort någonstans i leaderområdet, medan uppskattningsvis 20-30 % bor på ren landsbygd utanför tätorten. Detta betyder att leaderområdet sticker ut i en nationell jämförelse där endast 12,6 % av den svenska befolkningen bor utanför en tätort. Växjö kommuns genomsnittspris för sålda småhus ligger på samma nivå som för riket i stort (3,3 miljoner kronor), men sjunker då centralorten exkluderas. Bland övriga sex kommuner ligger Värnamo och Älmhult i topp (strax över 2 miljoner kronor), medan prisbilden för resterande kommuner ligger i intervallet ner till 970 000 kronor.

Leaderområdet ligger strategiskt med närhet till Linnéuniversitetet i Växjö samt Högskolan i Jönköping, vilket av naturliga skäl stärker utbildningsmöjligheter och framtida kompetensförsörjning. Den generella utbildningsnivån är annars lägre i området än i riket som helhet, något som ses som relativt naturligt då högre utbildning ofta koncentreras till de större städerna.

I Sverige är 79,5 % av alla vuxna individer (20-64 år) idag sysselsatta genom ett avlönat arbete. Motsvarande procentsats är något högre för leaderområdet, vilket vittnar om en positiv arbetsmarknad och goda möjligheter att få jobb. Särskilt Värnamo, och därefter Ljungby, sticker ut i positiv mening. Såväl offentliga jobb

som privat sektor är dock, förstås, känsliga för konjunktursvängningar, vilket gör att ovanstående statistik rimligen kan förändras över tid.

Älmhults kommun anger en månadsinkomst om 30 400 kronor för en genomsnittlig vuxen (20-64 år), vilket kan ställas mot det svenska snittet på 28 700 kr per månad. Värnamo kommun prickar det svenska genomsnittet, medan övriga fem kommuner ligger strax under.

Närings- och branscher

Det är svårt att teckna en total eller sammanhållen bild av leaderområdets arbetsmarknad med viktiga näringar/branscher, då de sju kommunerna lutar sig mot delvis olika strukturer. Sävsjö och Markaryd har en förhållandevis stor andel jobb inom branschen varuproduktion och skog, där runt 40-45 % av alla anställda återfinns. De två kommunerna har däremot en begränsad andel jobb inom den privata och offentliga tjänstesektorn. Aktuell tjänstesektor är betydligt större i Älmhult och skapar idag flest anställningar av alla branscher. Den nämnda sektorn är stor även i Växjö, medan varuproduktion och skog (tvärt emot Sävsjö och Markaryd) är väldigt begränsad. Vid sidan av jobben inom tjänstesektorn i Växjö utgör även service respektive vård/utbildning lika viktiga branscher. För Värnamo och Ljungby syns betydelsen av nämnda två branscher vara ungefär samma, men dessa två balanseras upp av branschen varuproduktion och skog som är likvärdigt stor. Alvesta har en struktur som åtminstone i stora drag kan jämföras med Värnamo och Ljungby, men här är varuproduktion och skog större.

Enligt den tidigare leaderstrategin för området (2014-2020) är närmare 4 % av den vuxna befolkningen sysselsatt inom jord- och skogsbruket. Denna bransch är således betydande för leaderområdet och överträffar rikets snitt som uppgår till 1,5 %. Skogen medför stora värden för många människor. I Kronobergs län räknas över 7 % in som skogsägare, medan motsvarande siffra för Jönköpings län uppgår till 4,9 %. Skogen tillför företagande och sysselsättning och kopplar an till fritid, rekreation, ren miljö och besöksanledningar.

Växjö kommunkoncern är leaderområdets enskilt största arbetsgivare med cirka 7 000 anställda fördelade på 600 arbetsplatser och 250 yrken. De offentliga aktörerna - kommuner, region, statliga myndigheter med fler - har överlag en viktig roll i att förse med arbetstillfällen och tillhandahålla service och välfärd. Vad gäller de privata företag som finns i området och som anställer flest människor syns bland andra IKEA, Nibe Industries, Volvo Construction Equipment, Wica Cold, Electrolux, Abetong, Vida samt Atea Logistics.

Fiber och snabb uppkoppling är en viktig del för att kunna etablera och driva företag på landsbygden. Själva fiberutbyggandet går framåt för att knyta samman

människor, företag och potentiella kunder, men leaderkartan innehåller fortfarande idag områden med dålig täckning och behov av ny infrastruktur.

Leader Linné Småland är del av det Småland som förknippas med företagande, kreativitet, klurighet och entreprenörsanda. Den något generaliserande bilden av smålänningen som snål bör snarast justeras till en beskrivning som rör affärssinne, smartness och förmågan att få ut mesta möjliga från varje satsad krona. Småföretagandet har en lång och viktig historia för leaderområdet och har resulterat i att människor fått möjlighet till såväl personlig utveckling som pengar i plånboken. De fyra västliga kommunerna medverkar idag i den så kallade Entreprenörsregionen som utgör ett funktionellt samarbete mellan 12 kommuner, vilket går ut på att främja gemensamma intressen och driva projekt.

Naturvärden, kultur och turism

Det förekommer ett ömsesidigt beroende mellan stad och land i detta leaderområde likväl som i de flesta andra. Växjö är, som största stad, en motor för utveckling och expansion i området, medan den omgivande landsbygden förmedlar resurser som till exempel drivna människor, framgångsrika företag, skog, naturvärden, kultur och attraktiva besöksmål. Bebyggelse står för cirka 5 % av områdets totala areal, medan skog och jordbruksmark utgör cirka 75 % respektive knappt 10 %.

Det som kännetecknar skogen i leaderområdet är att den i väldigt hög utsträckning ägs och sköts av privata skogsägare, det vill säga små företag med olika mål för sin verksamhet. Det innebär att skogen (och skogsbruket) är mångfacetterad, varierad och har goda förutsättningar att klara av omställningar; till exempel på grund av förändrat klimat, syn på vad vi ska använda skogen till etc. Skogen håller många olika naturtyper och arter. De privata skogsägarna vidareförädlar virket till olika produkter. Det handlar ofta om små familjeföretag med lång tradition och med relativt låg utbildningsgrad, vilket gör att det finns en hög potential för utveckling.

Linnéuniversitetet ligger, som nämndes, kopplat till området och har utbildning inom både skog och trä, både direkt för privatskogsbruket men också professionsutbildning. Detta är helt unikt i Sverige. Linnéuniversitetet bygger just nu upp mer av forskning som kopplar an till skog, trä och hälsa.

Besöksnäringen är en växande näring som knyter an till turism, affärsbesök och konsumtion. Besöksnäringen har vuxit i ekonomisk betydelse under flera år och sysselsätter idag arbetskraft både per säsong och för helåret. Naturturismen erbjuder en stor variation av besöksmål, där Store Mosse och Åsnens nationalpark utgör två av de större destinationerna. Sagobygden ingår i UNESCO:s register över förebilder i arbetet med att föra vidare det immateriella kulturarvet som rör berättande, seder och traditioner. IKEA har sitt huvudkontor i Älmhult och sticker ut vad gäller handel kring möbler och heminredning. Det finns ett stort antal små

och medelstora turistentreprenörer i området som tillhandahåller boende, matupplevelser, uthyrningsverksamhet och spännande aktiviteter för både en svensk och internationell målgrupp (främst Danmark, Tyskland och Nederländerna).

Föreningsliv och ideellt engagemang

Leaderområdet kännetecknas av en mångfacetterad bild av föreningar och ideella aktörer som på aktivt sätt bidrar till att stärka och utveckla landsbygden. Det civila engagemanget kan spänna över en större geografi eller vara starkt på platsen, och kanaliseras genom till exempel samhällsföreningen, byalaget, idrottsföreningen, kulturaktören, studieförbundet eller intresseorganisationen.

Vad gäller föreningslivets samlade aktörer står dessa starka på landsbygden idag, med föreningar och verksamhet på nära nog varje plats i området – oavsett hur stor eller liten by eller samhälle vi talar om. Föreningslivet verkar på så sätt som en viktig plattform för gemenskap, glädje och välbefinnande. Idrottsrörelsen fungerar som en kraft för att skapa mötesplatser och aktiviteter för alla - gammal som ung, etablerad eller nyanländ - något som kan sätta stopp för den negativa utveckling vi ser idag avseende stillasittande och utanförskap.

Det samlade föreningslivet jobbar ofta med ett stort driv för sin sakfråga/-frågor och ses vara en viktig samverkanspart då nya leaderansökningar skrivs fram under programperioden.

3.3 Behov och utvecklingsmöjligheter

Leader Linné Smålands strategi bygger på de behovs- och utvecklingsmöjligheter som har definierats för det samlade området med dess sju kommuner. Den så kallade skrivargruppen med 12 representanter för trepartnerskapet har, som tidigare påpekats, varit tillsatt för att förankra processarbetet, där uppdraget även har handlat om att spana (analysera och prioritera) utåt och inåt. Den utåtriktade trendspaningen – omvärldsanalysen – gjordes av skrivargruppen vid mitten av våren och avslutades till mötet den 17 maj 2021. Skrivargruppens nästa steg handlade om att genomföra den mer inåtriktade SWOT-analysen för området, vilken stod färdig en månad senare; den 17 juni. Den följande texten summerar de viktigaste slutsatserna från nämnda analyser och utgör, därmed, den behovs- och utvecklingsanalys som strategins vision, mål och insatsområden vilar på.

Leader Linné Småland står stadigt och kommer att jobba målmedvetet för att nå upp till och infria de löften som ges i denna strategi. Leaderorganisationen agerar dock, som alla andra, i förhållande till omvärlden och är på så sätt beroende av det

som sker i invärld, närvärld och omvärld. Följande åtta trender placeras i det första skikt av prioriterade trender som ses som väldigt säkra (eller nästintill) och som dessutom bör kunna få stor eller mycket stor påverkan för organisation och område under perioden 2023-2027:

- Starkare samverkan mellan föreningar, skola, företag och andra aktörer gör det attraktivt att bo, leva och verka på landsbygden.
- Föreningslivet utgör en viktig plattform för möten över generationsgränser och mellan kulturer.
- Kvinnor och flickor deltar allt mindre i de aktiviteter som föreningslivet erbjuder.
- Pandemin (covid-19) förändrar och ger nya spelregler för hur vi träffas, arbetar och agerar.
- Ökad tilltro för det småskaliga och närproducerade (den lokala ekonomin).
- Ny hälsotrend bland unga/ungdomar där allt fler ser det som viktigt med goda hälsovanor och en sund livsstil.
- Fler företagare vill förena sin affärsverksamhet med att skapa och bidra till generell samhällsnytta.
- Fler och fler unga vill ha livsstilen som entreprenör.

Nästa skikt anger följande sex trender som, trots något vagare prioritering, ses ha reell påverkan på leadersamarbetet under programperioden som följer:

- Starkare vilja att lämna staden för att bosätta sig på landsbygden.
- Unga kvinnor (19-30 år) flyttar ifrån landsbygden.
- Miljö och hållbarhet är centrala utgångspunkter för den lokala utvecklingen, med fokus på till exempel redesign och icke-konsumtion.
- Pandemin har öppnat nya möjligheter för telecommuting (distansarbete från ordinarie arbetsplats).
- Människor har full tillgång till information och kunskap via digitala medier och blir 'experttyckare' i flera frågor.
- Lagar, föreskrifter och byråkrati försvårar utvecklingen av landsbygden.

Leader Linné Småland har idag flera reella styrkor (S), men också svagheter (W), som syns viktiga att förhålla sig till och utveckla till det bättre under 2023-2027. Förekommande styrkor och svagheter blir nycklar att snegla mot vid framtida projektdiskussioner liksom, parallellt, potentiella möjligheter (O) respektive hot (T) för leaderområdet. Nedanstående beskrivning återger skrivargruppens SWOT-analys, med tonvikt på de viktigaste slutsatser som identifierades.

Leader Linné Smålands *styrkor* utgår ifrån att landsbygden idag lockar mer än någonsin tidigare, med en stark och växande vilja om att bo, leva och verka här. Det finns en stark koppling mellan stad och landsbygd i området med omedelbar närhet till skog, vatten, frisk luft, stillhet och unik miljö. Det finns ett rikt och

aktivt föreningsliv i området med ett stort utbud av aktiviteter för, inte minst, barn och ungdomar. Människors engagemang förenar, skapar trygghet och ett socialt kapital. Det finns idag goda kanaler för samverkan mellan föreningar, företag och individer, där kommunerna ger stöd och backar upp. Det finns goda förutsättningar att vara med och påverka, något som ger vi-känsla och kortare beslutsvägar. Det utbyggda fibernätet för människor närmare varandra och stärker en redan stark företaganda. De boende i leaderområdet är kluriga med mycket jävlar-anamma och har en känsla för entreprenörskap sedan generationer tillbaka. Det ses som positivt att förverkliga sin företagsidé och nå framgång, där den växande andelen besöksnäringens företag främjar attraktionskraften för landsbygden.

Leaderområdets *svagheter* handlar generellt om att det idag är svårt att nå ut till människor och förmå dem att lägga tid på samhällsutvecklingsarbete. Dagens föreningsliv följer i stort tradition och inkörda rutiner, och ser en utmaning i att locka nya medlemmar som är beredda att lägga tid och göra en insats. Föreningslivet har det tuffare att nå ut till flickor och unga kvinnor jämfört med tidigare, vilket även gäller för nyanlända och avseende personer med utländsk bakgrund. Samarbetet med kommunen fungerar bra på flera håll, men sämre på andra och syns emellanåt vara personbundet. De offentliga resurserna är många gånger begränsade, vilket kan ge upphov i försämrade service och uteblivna satsningar. Det står på sina platser tomma ödehus i området, vilket ger ett dystert intryck. Småorternas betydelse tycks minska mer och mer och byråkrati försvårar många gånger ett framåtsträvande utvecklingsarbete. Leaderområdets näringsliv är profilerat men inte så varierat och det finns generellt en låg förståelse för företagandets villkor. Turistnäringen når inte sin fulla potential då utbudet av aktiviteter för besökare fortfarande är begränsat.

Leaderområdets *möjligheter* (snar framtid) bygger till stor del vidare på de styrkor och svagheter som har definierats i ovanstående text. Det finns en positiv potential i att vi ser en generell befolkningstillväxt såväl i Sverige som inom leaderområdet. Människor är i högre grad än tidigare intresserade av att lämna staden för ett liv på landsbygden med mer tid för sig själv, familjen och egna intressen. Barnfamiljer som gör nya livsval ses som en positiv möjlighet då de skapar liv, ger ny kraft till föreningslivet samt underlag för bibehållen/utbyggd samhällsservice. Till detta utgör unga människor och utlandsfödda chanser till utveckling. Sammanhållning och socialt kapital anger viktiga värden som snabbar på processen framåt. Skogen, vattnet och den unika miljön utgör leaderområdets kanske allra viktigaste skatter – både idag och imorgon. Naturen är nyckeln till bra boende, rekreation och attraktionskraft. Framtida utveckling bör syfta till att tillgängliggöra naturen utan att skada eller inkräkta. Hållbarhet och cirkularitet utgör centrala begrepp, vilka banar väg för en vilja om att finna vägar för småskalighet och lokala lösningar. Då pandemin släpper taget finns, slutligen, nya möjligheter att bryta gamla mönster

och 'göra bättre'. Ny teknik och innovationer ger chans att jobba hemifrån, studera på distans, ta del av kulturevenemang och flytta hela världen lite närmare en själv.

Till sist, de *hot* (snar framtid) som definieras rör det globala tillståndet i stort, där politiska spänningar, nya pandemier, klimathot, lågkonjunktur och ekonomiska kollapser alltmer tillhör vanligheten. Förekomsten av nämnda globala hot får rimligen flera konsekvenser för leaderområdet med negativa effekter för såväl fastboende som tillfälliga besökare och turister. Till det finns en oro för att den svenska politiken inte prioriterar landsbygdens utveckling tillräckligt mycket, utan istället håller fokus på stadens tillväxt och förtätning. Vid fall att pengarna tar slut är det satsningarna på landsbygden som uteblir. Det ses som ett hot att den offentliga servicen skalas ner bit för bit, vilket inkluderar stängda skolor, begränsad omsorg och sämre kommunikation/infrastruktur. Den framtida miljöpolitiken riskerar att sätta upp ett stelbent skydd av naturen (till exempel strandskyddet) som hämmar landsbygdens utveckling och flyttströmmar. Vidare ses de två begreppen *traditionalism* och *'nånannanism'* som reella utmaningar för leaderområdet, där det senare reducerar idrotts-/kulturliv och tvingar föreningar att lägga ner. Näringslivets villkor förändras ständigt och det är redan idag en realitet att många företag har svårt att hitta personal med rätt kompetens. Det finns ett reellt hot med en allt lägre lönsamhet inom jordbrukssektorn samtidigt som konkurrensen från lågkostnadsproduktion gör sig påmind mer och mer.

4 Mål, insatsområden och indikatorer

4.1 Vision

Leader Linné Smålands utvecklingsstrategi för 2023-2027 bygger på den gemensamma visionen:

Leader Linné Småland – vi gör det tillsammans!

Utvecklar vår landsbygd med nytänkande, lust och stolthet.

Visionen främjar positiv landsbygdsutveckling, underifrånperspektiv samt aktiv samverkan mellan privata, ideella och offentliga aktörer (trepartnerskap) inom det geografiska område som innefattar följande sju kommuner; Alvesta, Ljungby, Markaryd, Sävsjö, Värnamo, Växjö och Älmhult.

Med visionen avser Leader Linné Småland att ta vara och bygga vidare på den generella befolkningstillväxt som syns såväl i Sverige som inom leaderområdet. Visionen främjar ny inflyttning till området, men likafullt möjligheten att bo kvar. Leaderområdets attraktionskraft står i fokus och ska stärkas under den kommande

programperioden, vilket gör det möjligt för människor att lämna staden för ett liv på landsbygden med mer tid för sig själv, familjen och egna intressen.

4.2 Mål

Den långsiktiga visionen pekar ut riktningen för det utvecklingsarbete som ska företas under programperioden, vilket konkretiseras genom fyra mål. De fyra målen anger tillståndsbeskrivningar vid utgången av 2027 och lyder som följer:

1. Människor känner vi-känsla och engagemang genom insatser året runt
2. Blomstrande företag och entreprenörsanda
3. Tillgänglig natur och hållbara livsmiljöer
4. God service på nära håll

Definitionen av strategins fyra mål bygger, som har påpekats, på tankar, behov, viljor och inspel från trepartnerskapets breda palett av samhällsaktörer. De fyra målen knyter an till skrivargruppens SWOT-analys, intressentanalys och trendspaning samt till närliggande strategier/planer och målen inom den Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). De har dessutom tydlig bäring på Förenta Nationernas (FN:s) Agenda 2030 med dess 17 hållbara mål.

Vad gäller SWOT-analysens identifierade styrkor, svagheter, möjligheter och hot tar mål 1 och 2 fasta på de positiva beskrivningar som görs av områdets kluriga, drivna och engagerade människor. Föreningsliv och frivilliginsatser ses, genom det första målet, som viktiga delar för landsbygdens samlade attraktionskraft. Målet pekar på betydelsen av att bygga fram en positiv vi-känsla med tillhörighet och inkludering – utan att skapa ett 'dom' som inte tillfrågas eller får vara med. Mångfalden av mötesplatser och aktiviteter skapar trivsel och trygghet på orten och gör det intressant för nya grupper att flytta från stad till landsbygd. Det handlar här om att rigga insatser kopplade till flera olika verksamhetsområden - idrott, hälsa, miljö, kultur, utbildning och integration - som förläggs över årets 12 månader.

Mål 2 riktar fokus mot leaderområdets företag och syftar till att sporra kreativitet och hållbar livskraft. Leaderområdet är sammanflätat med en tydlig entreprenöriell anda och tradition, vilka ses kunna utvecklas ännu mer. Det andra målet ger chans både till intern kompetensförstärkning för personal/organisation samt processande av nya innovativa varor/tjänster ämnade för en extern marknad.

Mål 3 tar fasta på betydelsen av hållbara livsmiljöer där all utveckling sker i samklang och genom positiv växelverkan mellan människan och naturen. Målet främjar människans hälsa och livskvalitet, men tar till samma del vara på leaderområdets viktiga skatter i form av skogen, vattnet och de unika miljöerna. Det beskrivna målet medger en potential att tillgängliggöra naturen och förädla

dess resurser i form av såväl nya produkter som tjänster. Här lyfts särskilt besöksnäringens entreprenörer fram som ses kunna bidra till nya upplevelser, attraktivitet och välbefinnande. Naturvärdena ses som en viktig styrka och resurs i området, men måste skyddas och nyttjas med försiktighet. Projektinsatser kan därför sökas för ett tydligt klimatfokus, ställa om samhället, energieffektivisera och, på andra sätt, reducera negativ miljöpåverkan.

Slutligen, det fjärde och sista målet står för något som syns tydligt i samtliga delar av SWOT-analysen, det vill säga betydelsen av god service inom räckhåll. För att kunna bo och leva sitt liv på landsbygden krävs skola för barnen, tillgänglig omsorg, närhet till livsmedelsaffär och fungerande kommunikationer. Mer konkret handlar målet om att stötta initiativ för mobilisering och kunskapsinhämtning i form av förarbeten som undersöker underlag/lösningar för att utveckla bygdens serviceutbud.

Leader Linné Smålands fyra mål ligger i linje med de två regionala utvecklingsstrategier (RUS) som rör Region Kronoberg respektive Region Jönköping. Strategidokumentet för Kronoberg ringar in målbilden om Gröna Kronoberg som växer i öppna och hållbara livsmiljöer med förnyelseförmåga. De prioriteringar som görs fångar bland annat in attraktiva livsmiljöer, bra boende, god tillgänglighet, innovation, kompetensförsörjning och ett brett näringsliv. Region Jönköpings strategi definierar på motsvarande sätt visionen om Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga region. Leaderområdets nya strategi går hand i hand med dessa strävanden och har även stämts av mot andra regionala och lokala dokument av motsvarande betydelse.

Denna strategi bidrar även till införlivandet av den Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) med dess tre allmänna mål. Gällande EJFLU:s särskilda mål (a-i) kopplar strategin framför allt an till mål (h) som handlar om att främja sysselsättning, tillväxt, jämställdhet mellan könen, social delaktighet och lokal utveckling i landsbygdsområden inbegripet bioekonomi och hållbart skogsbruk. Strategin knyter även an till de särskilda målen (b), (e) och (f).

Slutligen, strategins fyra mål kopplar an till FN:s Agenda 2030 och ses förstärka och verka i linje med primärt elva av Agendans mål:

- Strategimål 1: 3, 5, 10, 11, 16 (Agenda 2030)
- Strategimål 2: 5, 8, 9, 10, 11, 12 (Agenda 2030)
- Strategimål 3: 3, 5, 7, 11, 12, 13, 15 (Agenda 2030)
- Strategimål 4: 5, 8, 9, 10, 11, 12 (Agenda 2030)

4.3 Insatsområden

Till strategins fyra mål kopplas fem insatsområden som utgör strategins verktyg och som anger inom vilka områden utvecklingsinsatserna ska genomföras. De fem insatsområdena är följande:

1. Strategiska samarbeten med lösningar som är nya på platsen
2. Utveckling och förädling av varor, tjänster och arbetssätt
3. Lärande och kompetensutveckling
4. Nya mötesplatser och aktiviteter
5. Attraktiva miljöer som ger förbättrad hälsa och välbefinnande

De nämnda insatsområdena har, likt vision och mål, prioriterats genom den nära åtta månader långa processen, där kopplingen mellan mål och insatsområden ser ut som följer:

- Mål 1 >> Insatsområden 1, 3, 4
- Mål 2 >> Insatsområden 1, 2, 3
- Mål 3 >> Insatsområden 1, 2, 3, 5
- Mål 4 >> Insatsområden 1, 2, 3

Struktur och kopplingar synliggörs även genom matriserna under del 4.4 (nedan), vilka speglar de indikatorer med målvärden som används för att mäta framsteg mot målen.

Leader och trepartnerskapet handlar till stor del om bred samverkan över gränser. Denna strategi sätter utropstecken för samarbetstanken, där privata, ideella och offentliga aktörer jobbar tillsammans. De projekt som beviljas medel genom insatsområde 1-5 ska som utgångspunkt bygga på nytänk och innovativa metoder. Projekt kan utgå ifrån redan etablerade partnerskap/samarbeten, men måste involvera nya strategiska nyckelaktörer, testa en ny metod, rikta sig mot nya/ fler målgrupper eller skissa på någon ny typ av tvist för att kunna få stöd.

Det första insatsområdet betonar, likt ovan, den breda samverkanstanken där flera parter ges möjlighet att jobba hand i hand för att nå ett gemensamt mål. Det finns en strategisk tanke och rolluppsättning som gör att parterna når längre tillsammans än vad var och en hade gjort på egen hand. Det nya samarbetsinitiativet ska ge upphov i attraktiva lösningar som är nya på platsen och det måste finnas en långsiktighet i det man beslutar sig för att göra. Projektets resultat bör kunna bestå långt efter det att det enskilda projektet har tagit slut (insatsområde 1). Strategin markerar betydelsen av att till exempel ett företag eller förening jobbar innovativt och utvecklingsinriktat för att stärka sin professionella kapacitet, något som i förlängningen kan skapa både tillväxt och nya arbetstillfällen i området. Det kan handla om att producera varor och tjänster på nya sätt, men även om att förädla processer, spetsa erbjudanden och jobba smartare än förr. Det utåtriktade

utvecklingsarbetet företas gärna genom partnerskap för att nå kunder, deltagare, intressenter och samverkansparter och positiva synergier (insatsområde 2). Men projekt- och medsökande parter måste även ges möjligheter att lära internt genom att stärka kompetensen hos såväl enskilda som organisationen i stort. Det kan här handla om att till exempel anordna utbildningar, göra studiebesök, diplomera, ta fram en ny plan/policy eller investera i ett digitalt system (insatsområde 3). Leader handlar till stor del om att utveckla landsbygden och göra den attraktiv för boende och besökare. Föreningslivet och det ideella ses ha stor potential i att bidra till sociala mötesplatser som förenar människor, bedriva idrott, anordna fritidsaktiviteter för barn/unga, främja hälsa, stärka kultur, genomföra integrationsprojekt och anordna evenemang och årliga festivaler (insatsområde 4). Till sist, strategin prioriterar 'gröna insatser' kopplade till leaderområdets skogar, sjöar och öppna landskap som välkomnar besökare och tillgängliggör naturen. Naturen är vår viktiga resurs som ska användas hållbart – inte skadas eller utnyttjas. Det kan här handla om att främja rekreation eller hälsofrämjande insatser, men även om att skapa nya besöksmål som vänder sig till en bredare målgrupp utanför leaderområdet (insatsområde 5).

Leader Linné Smålands vision med mål och insatsområden ska ses som en helhet. Genom att projektarbete inom ett insatsområde bidrar man till ett eller flera av målen, vilket i sin tur innebär steg mot att infria den långsiktiga visionen.

4.4 Indikatorer och målvärden

Som påpekades just ovan, Leader Linné Smålands vision med mål och insatsområden ska ses som en helhet, där särskilda indikatorer och målvärden används för att mäta framsteg mot målen. Nedanstående tre matriser beskriver strategins valda EU-indikatorer (två stycken), nationella indikatorer (fem stycken) respektive lokala indikatorer (nio stycken) som länkas till mål 1-4. Genom texten som följer motiveras valet av indikatorer med förklaring av hur de ses kunna mäta/kontrollera positiva framsteg.

EU:s resultatindikatorer

Mål	Insatsområde	Indikatorkod	Indikatornamn	Definition	Målvärde
Mål 2	Insatsområde 2	R.37	Tillväxt och sysselsättning i landsbygdsområden	Sysselsättningen ska ha skapats som senast vid projektslut. En heltidstjänst motsvarar 1720 timmar per år och en halvtidstjänst motsvarar 860 timmar per år.	8600 timmar
Mål 3 Mål 4	Insatsområde 2 Insatsområde 2	R.39	Utveckla ekonomin på landsbygden	Antal företag på landsbygden som söker stöd för att utveckla sin verksamhet. Detta inkluderar alla landsbygdsföretag så länge inte utvecklingen de genomför i projektet eller investeringen rör primärproduktion. Däremot kan företag räknas med som förädlar råvaror.	25

Nationella indikatorer

Mål	Insatsområde	Indikatorkod	Indikatornamn	Definition	Målvärde
Mål 2 Mål 3 Mål 4	Insatsområde 2 Insatsområde 2 Insatsområde 2	N.03	Nya produkter	Denna delas upp i tre nivåer för att kunna ta hänsyn till innovationshöjd. Det vill säga, är produkten/-erna nya på den svenska marknaden, på den lokala marknaden (leaderområdet) eller endast för den enskilda organisationen? En fysisk produkt är en vara som man kan köpa och ta med hem, men konsumera senare. Till exempel olika matprodukter, souvenirer, kläder och möbler. En digital produkt är en vara som säljaren kan sälja (eller erbjuda gratis) upprepat antal gånger utan att göra om varan på nytt. Till exempel nedladdningsbara filer som e-böcker och guider. Men det kan också inkludera olika mjukvaror och appar om kunden inte är beroende av prenumerationer för att kunna ta del av dem.	38

Mål 2 Mål 3 Mål 4	Insatsområde 2 Insatsområde 2 Insatsområde 2	N.04	Nya tjänster	Denna delas upp i tre nivåer för att kunna ta hänsyn till innovationshöjd. Det vill säga, är tjänsten/-erna nya på den svenska/lokala marknaden eller endast för den enskilda organisationen? En (fysisk) tjänst är något som man köper och konsumerar ihop istället för att ta med hem. Till exempel hårklippningar, guidade turer och upplevelser samt teaterföreställningar. En digital tjänst är en tjänst som säljaren behöver göra om och anpassa vid varje försäljning. Till exempel sociala media tjänster, webbdesign eller liknande. Hit räknas även olika streamingtjänster då kunden inte äger materialet utan endast har tillfällig tillgång genom någon form av prenumeration på säljarens villkor.	46
Mål 1	Insatsområde 4	N.05	Nya mötesplatser	Antalet mötesplatser som skapats genom projektet och som bedöms kunna bestå efter projektslut. En mötesplats kan vara fysisk i form av en ny eller återställd lokal där olika verksamheter kan äga rum. Till exempel hembygdsgårdar eller övriga samlingslokaler. En mötesplats kan också vara ett digitalt forum om det är begränsat till en tydligt avgränsad målgrupp och det finns sätt att interagera. Till exempel en Facebookgrupp. Hemsidor eller bloggar räknas inte.	30
Mål 1	Insatsområde 4	N.06	Nya fritids- och kulturverksamheter	Antalet fritids- och kulturverksamheter som skapats genom projektet och som bedöms kunna bestå efter projektslut. Till exempel kan detta inkludera ungdomsverksamheter, teatergrupper, idrottsföreningar och språkcaféer. Endast antalet olika verksamheter ska räknas. Man ska inte räkna in antalet träffar som de haft eller antalet deltagare som medverkat.	40
Mål 1 Mål 2	Insatsområde 1 Insatsområde 1	N.07	Nya nätverk och samarbeten	Antalet nya och bestående nätverk eller samarbeten som skapats genom projektet och som bedöms kunna bestå efter projektslut. För	120

Mål 2	Insatsområde 2			att räknas som nytt ska nätverket eller samarbetet inte ha funnits innan projektets mobilisering och uppstart för det syfte som det nu har. Det behöver ingå minst två aktörer för att räknas som ett nytt nätverk eller samarbete. Endast antalet nätverk ska ingå, inte antalet aktörer i de nätverken.	
Mål 3	Insatsområde 1				
Mål 4	Insatsområde 1				

Lokala indikatorer

Mål	Insatsområde	Indikatorkod	Indikatornamn	Definition	Målvärde
Mål 1	Insatsområde 3	L.07	Utbildningstillfällen	Antal tillfällen som en utbildning hålls för deltagare. Det kan till exempel vara så att samma utbildning erbjuds vid flera tillfällen till olika grupper av personer, eller att samma grupp av deltagare ses vid flera tillfällen. I båda fallen är det en utbildning som innehåller flera utbildningstillfällen.	30
Mål 2	Insatsområde 3				
Mål 3	Insatsområde 3				
Mål 4	Insatsområde 3				
Mål 1	Insatsområde 3	L.11	Projektdeltagare som omsätter ny kunskap i praktik	Andel projektdeltagare som efter en kompetenshöjande insats anger att de har omsatt sina nya kunskaper i praktik. Till exempel kan det vara företagare som efter insatsen arbetar på ett annat sätt på grund av den nya kunskapen. Mäts vid projektslut.	300
Mål 2	Insatsområde 3				
Mål 3	Insatsområde 3				
Mål 4	Insatsområde 3				
Mål 2	Insatsområde 2	L.16	Nya servicelösningar	Servicelösningarna ska vara nya på så sätt att man testat eller introducerat nya metoder för att uppnå förbättrad lokal service som kan utveckla en bygd.	10
Mål 3	Insatsområde 2				
Mål 4	Insatsområde 2				
Mål 1	Insatsområde 4	L.23	Nya metoder, arbetssätt eller processer	Nya sätt att arbeta i företag eller andra organisationer. Till exempel nya produktionsprocesser, nya logistiklösningar eller nya organisationsformer.	5
Mål 2	Insatsområde 2				
Mål 3	Insatsområde 2				
Mål 4	Insatsområde 2				

Mål 1 Mål 2 Mål 3 Mål 4	Insatsområde 1 Insatsområde 1 Insatsområde 1 Insatsområde 1	L.30	Organisationer i nya nätverk	Antal företag, föreningar eller andra organisationer som ingår i nya nätverk som uppkommit genom projektet. Nätverket bedöms vara bestående efter projektets slut. Antalet nätverk mäts istället genom den nationella indikatorn Nya nätverk och samarbeten.	120
Mål 2 Mål 3	Insatsområde 2 Insatsområde 5	L.32	Projektdeltagare som upplever förbättrad hälsa	Antal deltagare i projekt inom t ex folkhälsa som upplever en ökad friskhet vid projektslut.	30
Mål 3 Mål 3 Mål 3 Mål 3	Insatsområde 1 Insatsområde 2 Insatsområde 3 Insatsområde 5	L.36	Organisationer som genomför insatser för minskad klimatpåverkan	Antal företag, föreningar eller andra organisationer som inom ramen för projektet genomför insatser för minskad klimatpåverkan. Dessa insatser ska på ett påtagligt sätt bidra till uppfyllandet av de horisontella målen hållbar utveckling och/eller klimat och miljö.	10
Mål 3	Insatsområde 5	L.50	Nya besöksmål	En fysisk plats som erbjuder en eller flera besöksanledningar och som tillkommit genom projektet.	5
Mål 1	Insatsområde 4	L.51	Återkommande evenemang	Evenemang som t ex festivaler, tävlingar, temadagar eller andra större marknadsförande och/eller identitetsskapande aktiviteter som tillkommit genom projektet med syftet att bli återkommande.	30

För att mäta infriandet av strategins mål 1 - *Människor känner vi-känsla och engagemang genom insatser året runt* - har totalt åtta indikatorer valts ut, vilka beskrivs/motiveras kortfattat i den följande texten. Strategin betonar vikten av att nya projekt skapar och etablerar nya strategiska samarbeten med mötesplatser som stärker det sociala kapitalet på orten. Det handlar här om att främja samtal, tillit, engagemang och gemensamt ansvar. Det första målet nämner betydelsen av vi-känsla, vilket handlar om glädje och om att inkludera människor. Mot denna bakgrund ses det som viktigt att prioritera projekt som skapar nya sådana nätverk och samarbeten (N.07) och som räknar in nya/fler organisationer som medverkar aktivt (L.30). Det samlade föreningslivet har redan idag en viktig roll i att skapa vi-känsla och positiva möten mellan människor. Det handlar om möten som förenar – mellan kulturer och över generationsgränser. Strategin söker därför räkna in projekt som skapar nya sociala sammanhang (N.05) och som inbegriper nya fritids- och kulturverksamheter (N.06) samt evenemang som arrangeras över hela året (L.51). Det ses som viktigt att projektsamarbete och sökta aktiviteter vittnar om nya metoder och sätt att arbeta (L.23). Till sist, strategin söker stärka de aktörer och organisationer som söker projektstöd inom detta mål genom att prioritera lärande och kompetensutveckling. Det ses här centralt att främja kurser och utbildningsinsatser (L.07) med deltagare som omsätter ny kunskap i praktik (L.11).

För att mäta infriandet av mål 2 - *Blomstrande företag och entreprenörsanda* - har totalt elva indikatorer valts ut. Med det andra målet vill strategin rikta fokus mot företag och entreprenörer i området med föresatsen att stärka såväl interna strukturer (till exempel personal, ledarskap, produktion) som externa (till exempel marknadsföring, försäljning, kundrelationer). Det ses som prioriterat att företag medverkar till och inom nya strategiska samarbeten tillsammans med andra (N.07), där strategin räknar in antalet parter i dessa nya sammanhang (L.30). Strategin ger, precis som vid det första målet, prioritet åt det interna lärandet via kurser och diverse utbildningssatsningar (L.07). Framgång mäts här i termer av att deltagarna erhåller ny praktisk kunskap (L.11), men även stärker sin hälsa genom att de uppmärksammas och får agera ihop med andra (L.32). Strategin ger, vidare, stöd till företagets professionella utveckling och förädling av varor, tjänster och arbetssätt som kan lyfta företaget på flera plan; till exempel ny kunskap, stärkt lönsamhet och humankapital. Positiv framgång bör, på sikt, komma hela leaderområdet till del genom att vinst och expansion leder till nya jobb, inflyttning och utbyggd samhällsservice. För att följa upp denna prioritering mäts tillväxt och sysselsättning bland projekten i leaderområdet (R.37). Det blir här centralt att lista nya produkter, tjänster och servicelösningar (N.03, N.04 och L.16) som vilar på nya metoder och sätt att arbeta (L.23).

För att mäta infriandet av mål 3 - *Tillgänglig natur och hållbara livsmiljöer* - har totalt 15 indikatorer valts ut. Med det tredje målet tar strategin fasta på betydelsen av hållbara livsmiljöer som skapas och utvecklas genom ömsesidig samverkan

mellan människan och naturen. Målet främjar människans hälsa och välbefinnande, där tillgängliggörandet av naturen stärker livskvalitet för både boende och tillfälliga besökare. Naturen ses som leaderområdets kanske viktigaste skatt med den tysta skogen, vattnet, frisk luft, stillhet och en unik miljö. Betoningen på hållbarhet går knappast att underskatta. Strategin trycker, som för tidigare mål, på betydelsen av nya samsamarbetskonstellationer (N.07) där nya och fler organisationer engageras (L.30). Det är, kopplat till målet, av central vikt att nå ut till och inkludera aktörer som har en 'grön profil' och som jobbar för minskad miljöpåverkan (L.36), till exempel genom lokala lösningar, närproduktion, energieffektivisering, återvinning, återbruk eller andra metoder som vittnar om hållbart tänkande. De projektparter som beviljas medel ska ges möjlighet till lärande genom kompetenshöjande satsningar (L.07), där deltagarna erhåller ny praktisk kunskap (L.11). Men projekten ska, minst lika viktigt, stärka och utveckla ekonomin på landsbygden (R.39) genom lansering av nya produkter, tjänster och servicelösningar (N.03, N.04, L.16 och L.23) som knyter an till naturen och dess resurser. Strategin vill, som nämndes, tillgängliggöra naturen för boende som vinner på projektdeltagandet i form av förbättrad hälsa (L.32). Men det finns även en stor potential i att rikta insatser mot turismsektorn och etablera helt nya besöksmål i leaderområdet (L.50).

Slutligen, för att mäta infriandet av strategins mål 4 - *God service på nära håll* - har totalt nio indikatorer valts ut. Strategin har i tidigare delar betonat betydelsen av tillgång till god samhällsservice för att människor ska kunna bo och verka på landsbygden. Samma logik styr rimligen även beslut om en individ eller familj ser det som möjligt att lämna staden och flytta ut på landet. Med god service avses exempelvis skola för barnen, tillgänglig omsorg, närhet till livsmedelsaffär och fungerande kommunikationer. Men god service kan ha fler skikt än så och - nu eller på sikt - även inkludera digitala dimensioner. Strategin prioriterar, även för detta fjärde mål, strategiska projektsamarbeten som innefattar nya nätverk (N.07) och organisationer (L.30). Nämnda partnerskap kan med fördel förena privata, ideella och offentliga aktörer via gemensamma satsningar som syftar till såväl intern som extern utveckling. Sökta projekt kan ha ansatsen att stärka lärandet via olika typer av kompetensutvecklingsinsatser (L.07), vilka ger ny praktisk kunskap till personal, ledning och organisationen i stort (L.11). Men satsningarna kan även vara mer externa genom att god service kanaliseras genom framtagandet av nya produkter, tjänster och servicelösningar (N.03, N.04, L.16 och L.23). Strategin ser positivt på nämnda initiativ som samtliga pekar i riktning mot god och tillgänglig service inom räckhåll, vilket på sikt stärker ekonomin i leaderområdet (R.39).

5 Genomförande

5.1 Kommunikation

En aktiv kommunikation av Leader Linné Småland syftar till att främja vår vision via verktyg och kanaler som skapar nytänkande, lust, stolthet och en vilja att utvecklas tillsammans. Riktade kommunikationsinsatser skapar kännedom om verksamhetens mål, insatsområden och generella roll i att främja en livskraftig landsbygd. Leaderorganisationen tillämpar nämnda insatser för att:

- Synliggöra behov och utvecklingsmöjligheter i hela området.
- Kommunicera utvecklingsstrategin och informera om hur det går till att söka stöd.
- Visa på EU:s och leadermetodens roll för lokal utveckling samt hur dessa tillsammans främjar landsbygdsutveckling.
- Inspirera genom att lyfta goda projektexempel och informera om andra utvecklingsvägar som erbjuds inom området.

Kommunikationsinsatserna kommer att, i så stor utsträckning som möjligt, förmedlas via den nya tidens digitala möjligheter och i enlighet med mottagarnas önskemål om dialog och relationsbyggande. Kommunikationen ses som ett medel för att nå våra övergripande mål, driva verksamheten framåt och nå (kommunicera med) följande målgrupper som identifieras som särskilt viktiga:

- *Aktörer, organisationer och personer som söker stöd.* Informationen behöver vara specifik avseende strategins vision, mål, insatsområden och leadermetoden som arbetssätt, hur medel söks och hur man driver ett leaderprojekt.
- *Inspiratörer* som till exempel kan bestå av styrelsens ledamöter, personalen på kansliet eller enskilda projektägare som förmedlar möjligheterna med Leader.
- *Samarbetspartners och kontaktnät.* För att uppnå god samverkan är det viktigt att kommuner, myndigheter, föreningar, företag och andra intressenter samverkar och kommunicerar med oss för att kunna nå strategins mål och förstå vilka möjligheter till stöd och utveckling som finns att tillgå.
- *Allmänheten.* Målet är att den breda allmänheten ska känna till Leaders roll och arbete för utveckling på landsbygden.

Kommunikationsarbetet kommer att vara viktigt under hela programperioden, men skifta i karaktär beroende på var i tid verksamheten befinner sig. Vid inledningen av programperioden kommer fokus riktas mot att kommunicera nya möjligheter, sökbara stöd, förankring samt sprida kunskap om Leaders uppgift att främja utvecklingen på landsbygden. Under genomförandefasen kommer

kommunikationen fortsatt att vända sig till aktuella målgrupper (ovan), därtill beakta de kommunikationsbehov som uppstår parallellt med att samarbetspartners och inspiratörer nyttjas för bredare kunskapsspridning. Genom den lärandeprocess som sätts kommer vi kontinuerligt att återföra resultat till målgrupperna, så att de kan ta del av vad som har skett inom programmet och hur medlen har använts. Det sistnämnda arbetet görs, således, under mer eller mindre hela programperioden, dock med särskilt fokus under den avslutande fasen.

5.2 Urvalsprocess

Leaderföreningen har en öppen och icke-diskriminerande urvalsprocess för att prioritera projekt.

Urvalsförfarandet är utformat för att möjliggöra urval av de projekt som kan bidra till att uppfylla målen för strategin. Leaderföreningen prioriterar projekten med hjälp av lokalt utformade urvalskriterier. Ingen enskild sektor; privat, ideell eller offentlig har mer än 49 % av rösterna. Efter prioritering fastställer leaderföreningen stödbeloppet. Jordbruksverket gör slutkontroll av stödberättigande och fattar beslutet som skickas ut till sökande.

5.3 Samordning och samarbete med andra aktörer

Skrivargruppen har, inför framtagandet av denna utvecklingsstrategi, identifierat (a) kärnintressenter, (b) primärintressenter samt (c) sekundärintressenter som på olika sätt ses kunna påverka eller påverkas av den nya strategin. Den totala intressentanalysen innefattar närmare 70 aktörer/aktörstyper.

De nämnda kärnintressenterna har en direkt påverkan och ses möjligen vara den viktigaste gruppen i det praktiska genomförandet av strategin. Bland dessa aktörer listas samhällsföreningar, byalag, lokala företag, studieförbund/folkbildning, idrottsrörelsen, de sju medlemskommunerna, landsbygdssamordnare, bygdegårdar, lokala utvecklingsbolag, fria musik- och kulturgrupper, livsmedelsproducenter och tidigare projektägare etc. Primärintressenterna har också en relevant påverkan för strategin, men ses inte i samma grad vara praktiskt involverade i de fem insatsområdena. Här finner vi bland andra Region Kronoberg, Region Jönköping, Jordbruksverket, Lokal Utveckling Sverige (LUS), kyrka/trossamfund, högre utbildning, turistorganisationer, stödaktörer för nyföretagande samt angränsande leaderområden etc. Sekundärintressenterna berörs indirekt av strategin men har, trots det, ett visst intresse för det som sker – oftast ur ett lite längre tidsperspektiv. Skrivargruppens analys lyfter bland annat fram de två Länsstyrelserna i Kronobergs och Jönköpings län, Arbetsförmedling, Migrationsverk, andra statliga

myndigheter, media, nationella intresseorganisationer, övriga leaderområden samt internationella samverkansparter etc.

Den genomförda intressentanalysen, med 70-talet aktörer/aktörstyper, är och kommer att utgöra ett viktigt dokument för Leader Linné Småland under 2023-2027. Sammanställningen kommer att användas som grund att utgå ifrån vid samordning och samarbete med aktörer runt om i och utanför området.

Leaderkansliet kommer att föra dialog och samverka med samtliga, eller de flesta, av kärn- och primärintressenterna under programperioden. Kontakten med sekundärintressenterna bör inte bli lika tät, utan kommer troligtvis mer att vila på informationsutskick och periodvisa avstämningar. God samordning och samarbete bygger primärt på tvåvägs- eller multivägs kommunikation, där kansliet avser att nyttja telefonmöten, e-mail, digitala verktyg, hemsida och sociala medier för att nå ut. Det kan handla om att föra dialog med identifierade nyckelparter enskilt, men även om att rigga nätverksmöten där flera aktörer träffas gemensamt.

Styrelsen och dess ledamöter representerar samtliga sektorer inom trepartnerskapet och agerar ambassadörer för Leader Linné Småland i alla situationer. Som ledamot har man en given uppgift att företräda, förankra och söka nya samarbeten. Vid sidan av enskilda insatser finns möjlighet för styrelsen att anordna årliga forum där presumtiva projektsökande organisationer bjuds in för att träffas och knyta kontakter. Till detta har styrelsen i uppgift att sprida kunskap om denna strategi och rikta insatser så att projektmedel söks från samtliga fyra målområden.

Leaderorganisationen kommer fortlöpande att stämna av strategins genomförande gentemot andra utvecklingsplaner och strategier i området. Det finns idag två viktiga forum/grupper som kommer att användas för dialog och samordning. Det regionala partnerskapet för landsbygdsprogrammet samlar de centrala aktörer som jobbar med landsbygdsutveckling i området, medan den så kallade tjänstepersongruppen utgörs av representanter från de sju medlemskommunerna. Leaderstrategin kommer att lyftas kontinuerligt vid dessa två forum för att se till att den genomförs i linje med övriga nyckeldokument och därtill främjar positiva synergier.

5.4 Effekter

Leader Linné Småland har under perioden 2017-2021 deltagit i ett gemensamt projekt kring lärande och innovationer tillsammans med Lokalt Ledd Utveckling Halland, Leader Sjuhärad, Leader Västra Småland samt Leader Bohuskust och Gränsbygd. Slutsatserna från projektet anger hur Leader Linné Småland kommer att arbeta med att stimulera och främja effekter under programperioden.

Den lärandemodell som samarbetsprojektet skissar på anger en projektsökande förening, företag eller organisation som bedriver en permanent verksamhet som initialt fungerar otillfredsställande. Den sökande parten ser leaderprojektet som lösning och planerar för ett projektgenomförande där specifika aktiviteter sätts in i en tydlig tidplan. Projektorganisationen driver arbetet framåt, involverar olika målgrupper, genomför riktade insatser och dokumenterar resultat. Positiva projektresultat förs fortlöpande tillbaka till den ordinarie verksamhet som står öppen för att lära och förändra. Vid projektets avslut är resultaten kända och förankrade och kan införlivas permanent inom den ordinarie verksamheten. På så sätt används det tillfälliga projektet för att komma till rätta med ett problem (utmaning) och nå positiva effekter som består över tid.

Leader Linné Småland ansluter sig till denna lärandemodell och ser att ett projekts framgångar mäts utefter vilka långsiktiga effekter som uppnås. Leaderkansliet kommer att trycka hårt på den sökande partens definierade effekter och själv initiera ett antal punkter för att stärka detta perspektiv:

- Riktad information till sökande organisationer avseende projekteffekter och effektmätning
- Fysiska och/eller digitala träffar med de projektägare som nyligen har beviljats medel för en sökt insats
- Riktade utbildningssatsningar i form av möten, material och nätverksträffar
- Projektfilm som informerar om projekteffekter och effektmätning
- Verktyget 'Effektbarometern' som syftar till att kontrollera potential, mål, organisering och finansiering kopplat till den insats som genomförs
- Utskick av den särskilda effektenkät (med uppföljningsfrågor) som distribueras till varje projektledning cirka två-tre år efter avslutad insats

Sambandet mellan ett projekts effekter och innovation hänger nära samman, något som kommer att förtydligas under nästa stycke. Det krävs, kortfattat, långsiktiga effekter och faktiska verksamhetsavtryck för att vi ska kunna tala om innovationer.

5.5 Hur främjar strategin innovation?

Som betonades ovan, för att ett projekt ska ge upphov till en innovation krävs att dess resultat leder vidare till positiva effekter som består över tid.

Den tidigare beskrivna lärandemodellen utgår från en projektsökande aktör som söker medel för att komma till rätta med en otillfredsställande verksamhet. Med hjälp av projektets särskilda syfte samt avgränsade aktiviteter och arbetssätt nås resultat som ges värde först då de förs tillbaka till verksamheten och införlivas permanent. Med tid stärks och utvecklas den lärande organisationen, där erhållna effekter mäts först efter att projektet har avslutats och monterats ner. Innovationen

ger, enligt denna definition, uttryck för något nytt och bestående och som vittnar om strukturella förbättringar. Här ses det så kallade innovationssystemet som centralt, där det för leaderprojektets del handlar om samverkan mellan flera olika samhällsaktörer. Innovationssystemet stimulerar förnyelse, tillväxt och en hållbar utveckling av landsbygden i området.

Denna strategi sätter, som har påpekats tidigare, utropstecken för samarbetstanken, där privata, ideella och offentliga aktörer jobbar tillsammans mot gemensamma mål. De projekt som beviljas medel genom insatsområde 1-5 ska som utgångspunkt bygga på nytänk och innovativa metoder. Projekt kan utgå ifrån redan etablerade partnerskap/samarbeten, men måste involvera nya strategiska nyckelaktörer, testa en ny metod, rikta sig mot nya/ fler målgrupper eller skissa på någon ny typ av tvist för att kunna få stöd.

För tre av de fem insatsområdena slår innovationstanken igenom extra tydligt. Vad gäller det första området - *Strategiska samarbeten med lösningar som är nya på platsen* - vittnar betoningen på strategiska samarbeten om betydelsen av att välja samverkanspartners som vill mycket och som, åtminstone delvis, har långsiktigt överensstämmande agendor för hur närområdet bör utvecklas. Genom att flera går samman och drar processen ihop stärks möjligheterna till hållbara innovationer. Det andra insatsområdet - *Utveckling och förädling av varor, tjänster och arbetssätt* - pekar även det mot en viljeyttring om att tänka i nya banor för att skapa strukturell utveckling som gynnar, främst, privata företag och entreprenörer i området. Det fjärde insatsområdet - *Nya mötesplatser och aktiviteter* - handlar om att det nya som skapas får en lång livslängd som sträcker sig bortom slutet på själva projektinsatsen. Det innovativa inslaget framträder då den nya mötesplatsen eller aktiviteten motiveras och drivs vidare utan leadermedel som motor.

Leaderkansliet kommer, under programperioden, att ha en viktig roll i att föra samman potentiella samarbetsparter och projektidéer och, på så sätt, främja det innovativa perspektivet. Det handlar här om att hitta synergier så att de olika intressenterna kan komma längre genom bred samverkan. Kansliet kommer att rikta tidig information till projektsökande organisationer samt även coacha dessa då de skriver fram sina respektive ansökningar. Kansliet kommer i nästa steg att samla de nya projektägare som nyligen har beviljats medel för att peka på och diskutera fram innovativa angreppssätt att använda. Till detta ämnar kansliet ta fram material samt anordna möten och nätverksträffar för utåtriktade insatser. Styrelsen har, avslutningsvis, en viktig roll i att företräda, förankra och främja innovation, till exempel genom att arrangera återkommande forum där projektorganisationer bjuds in för att lära och knyta kontakter.

5.6 Övergripande principer

Framtagandet av Leader Linné Smålands nya utvecklingsstrategi har noga beaktat de övergripande principerna som rör hållbar utveckling, likabehandling och icke-diskriminering samt jämställdhet mellan kvinnor och män.

Skrivargruppen har, som nämnts, varit hjärtat i planeringen av strategiarbetet med uppdraget att marknadsföra och förankra processen så brett som möjligt.

Skrivargruppen har bestått av 12 nyckelpersoner från trepartnerskapet (sju kvinnor och fem män) som har representerat intressen/perspektiv från den privata, ideella och offentliga sfären. De nämnda ledamöterna har nominerats och valts från hela det geografiska området, vilket betyder att ingen del har missgynnats.

Vid processen med att samla in tankar, behov, viljor och synpunkter avseende ramar och innehåll för den nya strategin (april-juni 2021), användes primärt fyra olika forum; (1) sju digitala kommunmöten, (2) digital enkät, (3) kommunikation genom enskilda samtal och möten samt (4) skrivargruppens möten med beslut och aktiva övningar. Valet av flera forum och skilda kommunikationskanaler ses ha gynnat deltagande och inkludering genom att människor i området själva kunnat välja form för sin medverkan. Det är rimligt att tro att betoningen på digitala genomföranden till viss del kan ha inverkat negativt på deltagande och interaktion. Valet av digitala upplägg har dock varit tvunget på grund av rådande pandemi (covid-19). Till det är bedömningen att det digitala genomförandet har fungerat väldigt väl - till och med över förväntan - och möjligen till och med lockat nya målgrupper att medverka.

De sju digitala kommunmötena samt den distribuerade enkäten kom att rymma och inkludera närmare 250 intresserade individer som, sammantaget, formaliserade 802 svar/inlägg avseende hur den nya strategin borde se ut och formas. Den totala bedömningen är att både kvinnor och män har medverkat i processen i samma utsträckning. Det har, till detta, synts och hörts röster från såväl unga deltagare som deltagare med utländsk bakgrund, vilket ytterligare stärker slutsatsen om att skrivarprocessen har varit demokratisk och inkluderat alla som haft intresse av att sätta prägel på strategin.

Den slutliga strategin (detta dokument) innehåller en långsiktig vision, fyra övergripande mål samt fem särskilda insatsområden. Strategin vänder sig till flera olika målgrupper och rymmer perspektiv som knyter an till exempelvis vi-känsla, samhällsutveckling, livskvalitet, företagande, natur, hållbara livsmiljöer och god service. Leaderområdets hållbara utveckling ses som den gemensamma punkt som knyter samman samtliga prioriteringar i strategin. Hållbar utveckling handlar, i detta perspektiv, om att stötta aktörer och bevilja projekt som sätter socialt, ekonomiskt och ekologiskt positiva avtryck.

Leader Linné Småland kommer, under programperioden, endast att bevilja stöd till projekt som står på demokratisk grund och som verkar i linje med de övergripande principerna. Beviljade projekt ska stärka demokrati och främja en positiv samhällsutveckling med beaktande av olika målgrupper/intressenter och deras skilda behov och förutsättningar (till exempel kvinnor/män, unga/äldre, nya/etablerade svenskar, personer med funktionsvariationer). Leaderorganisationen kommer att scanna nya och pågående projekt utifrån den svenska diskrimineringslagstiftningen med dess sju grunder. Detta betyder att mångfald, likabehandling och icke-diskriminering prioriteras tydligt gällande allt utvecklingsarbete som företas.

Strategins uppföljning beskrivs närmare i slutet av dokumentet och kommer att syna hur de övergripande principerna beaktas och tas tillvara i takt med att projekt genomförs och avslutas. Det ses som viktigt att göra en bedömning på metanivå för att räkna fram samlade volymer och kvantiteter för flera projekt tillsammans. Det hela betyder att slutsatserna på metanivå måste sammanfalla med strategins intentioner, vilket samtidigt lämnar öppet för enskilda projekt att rikta insatser till exempelvis unga tjejer på landsbygden, äldre eller personer som är nya i Sverige.

6 Organisation

6.1 Partnerskapet och föreningen

Leader Linné Smålands styrelse initierade redan under 2020 arbetet med att formulera utvecklingsstrategin för 2023-2027, vilken omfattar ett nytt geografiskt område jämfört med tidigare. Leaderområdet utgörs, som beskrivits innan, av följande sju kommuner; Alvesta, Ljungby, Markaryd, Växjö, Älmhult, Värnamo och Sävsjö. De sju kommunerna är geografiska grannar och delar av två regioner.

Partnerskapet bakom den nya strategin utgörs av de sju medlemskommunerna i samverkan, där den offentliga representationen innefattar både politik och landsbygdsutvecklare (eller motsvarande funktion). Den ideella sidan företräds av RF-SISU Småland och Kronobergs Bygdegårdsdistrikt samt, därtill, av samhällsföreningar, studieförbund och andra civilsamhällsorganisationer från området. Den privata sektorn representeras av Coompanion Kronoberg tillsammans med småföretagare och entreprenörer. Med hjälp av det nya samarbete som processen med att ta fram den nya strategin har inneburit, har vi kunnat knyta nya aktörer till partnerskapet och föra dialog med våra två Länsstyrelser och Regioner om hur arbetet ska formas för den kommande programperioden.

Leader Linné Smålands skrivargrupp bildades på uppdrag av partnerskapet och har haft den formella uppgiften att arbeta fram föreliggande strategi för perioden 2023-2027. Skrivargruppens ledamöter har nominerats och valts från samtliga tre sektorer samt ur den tidigare styrelsen.

6.2 Föreningens styrelse

Det är föreningens styrelse som ansvarar för strategins genomförande och för att dess mål infrias. Då det geografiska området är nytt och skiljer sig från tidigare år, kommer föreningens styrdokument att omarbetas och antas på nytt i samband med att den nya programperioden inleds.

Föreningens styrelse kommer att bestå av totalt 14 ledamöter under programperioden, där varje kommuns geografiska område representeras genom två ledamöter. Styrelsen ska, vidare, hålla en jämn fördelning mellan privat, ideell och offentlig sektor, där varje del i trepartnerskapet representeras med fyra ledamöter var. Styrelsen ska slutligen även sträva mot en jämn könsrepresentation. Bland de 14 styrelseledamöterna måste minst sex ledamöter vara kvinnor och minst sex ledamöter män.

Valet av styrelserepresentanter ska baseras på en strävan efter att spegla samhället i stort och leaderområdet i synnerhet. Det ses som viktigt att involvera ledamöter som kompletterar varandra via olika kunskaper, bakgrunder, erfarenheter och kompetenser. Styrelseuppdraget ställer höga krav på aktivt deltagande och förmåga att tillföra kunskap utifrån sitt kompetensområde. För att förstärka styrelsens arbete kommer vi att adjungera representanter från ett antal viktiga samarbetspartners, vilket ses som en möjlighet att komma åt ytterligare kompetens och nätverk.

Samtliga styrelseledamöter ska ha god förståelse för leadermetodens principer och insikt i de frågor som denna utvecklingsstrategi rymmer. För att förbereda styrelsen inför den nya programperioden kommer ledamöterna att genomgå en gemensam styrelseutbildning, vilken följs upp med fortlöpande insatser för att stärka kunskapen på området. De styrelseledamöter som väljs in senare under perioden kommer att få samma tillgång till aktuella kompetensutvecklingsinsatser.

För att säkerställa styrelsens kapacitet att hantera inkomna projektansökningar kommer samtliga ansökningar att behandlas via ett förberedande utskott. Det aktuella utskottet ska utgöras av representanter från styrelsen genom dess ordförande, vice ordförande samt två ordinarie styrelseledamöter ytterligare. Vid varje utskottsmöte som hanterar projekt utökas gruppen numerärt genom att ytterligare två ledamöter adjungeras.

Föreningens valberedning väljs av årsmötet och består av en representant från varje kommuns geografiska område (sju representanter). Valberedningen ska

representera samtliga delar av partnerskapet (privat, ideell och offentlig sektor) med minst två ledamöter per sektor samt spegla en så jämn könsfördelning som möjligt. Valberedningens ledamöter ska ha god kompetens om leadermetoden och om styrelsearbete i stort samt, därtill, även ha ett brett kontaktnät att kunna använda sig av. Valberedningen kommer att få kunskap/utbildning kring föreningens stadgar och den nya strategin för att, på så sätt, kunna nominera personer till styrelsen och i övrigt utföra sitt arbete på ett tillfredsställande sätt. För att valberedningen ska hållas uppdaterad om styrelsens arbete, kommer dess ledamöter fortlöpande att vara inbjudna till styrelsens sammanträden.

6.3 Drift – den operativa verksamheten

Leader Linné Smålands kansli kommer även fortsättningsvis att vara placerat i Alvesta. Själva placeringen är strategiskt bra och motiverad då kontoret ligger precis i mitten av leaderområdet.

Leaderkansliet har flera stora och små uppgifter av både praktisk och strategisk karaktär. Den huvudsakliga verksamheten handlar primärt om att coacha och hjälpa sökande aktörer från idé till färdig ansökan samt bistå projektägare i det praktiska genomförandet av den insats de fått beviljad. Kansliet kommer att ha en viktig roll i att utbilda projektägarnas funktioner i att arbeta enligt den lärande modell som främjar långsiktiga effekter och innovation. Kansliets huvuduppgift handlar därtill även om att följa upp genomförda projekt samt redovisa till styrelsen. Vid sidan av dessa praktiska ansvar ska kansliet verka som ett kunskapscentrum för Leader och landsbygdsutveckling, med riktade insatser för att informera och sprida resultat.

Kansliet kommer under den följande programperioden att bemannas med minst 1,5 heltidstjänster, vilka kompletteras med projektanställningar som genomför specifika och/eller mer långsiktiga uppdrag under avgränsade perioder. Kansliets arbetsbelastning kan tidvis vara hög, där frågor/rutiner som rör beredning och handläggning emellanåt är komplexa. Vår allmänna utgångspunkt är att det behövs personella resurser som är kompetenta och väl insatta i det dagliga arbetet, något som medför högre kvalitet och minskad sårbarhet. Följande funktioner identifieras för samordningen vid leaderkansliet:

- Verksamhetsledare
- Ekonom
- Projektutvecklare/projektcoach
- Kommunikatör

Det har sedan tidigare initierats ett närmare samarbete med angränsande leaderområden för att, möjligen, kunna dela kompetenser som rör till exempel information, ekonomi och projektledning.

För att samordna landsbygdsutvecklingsfrågorna med andra nyckelaktörer kommer det värdefulla arbetet med en särskild tjänstepersongrupp att fortsätta. Den nämnda gruppen består av representanter från samtliga deltagande kommuner som träffas fyra till fem gånger per år.

Då det gäller dialogen med Länsstyrelser och Regioner kommer detta samarbete att fortsätta genom partnerskapet för landsbygdsfonden, där förhoppningen nu är att kunna fördjupa ytterligare och hitta en tydligare gemensam form.

7 Uppföljning och utvärdering

De övergripande ambitionerna med att följa upp och utvärdera denna strategi sätts höga. Själva uppföljningsarbetet kommer att fortgå under, mer eller mindre, hela programperioden (2023-2027) och betona/innefatta följande tre perspektiv:

- Intern och extern uppföljning
- Kvantitativ och kvalitativ uppföljning
- Processinriktad uppföljning med halvtids- och slutrapportering

Vad gäller kansliets och styrelsens interna uppföljningsarbete kommer det koncentreras till att mäta, kontrollera och reagera på de volymer och kvantiteter som fortlöpande samlas in från, främst, avslutade leaderprojekt. Varje projektägare har ett ansvar att ställa samman och rapportera in relevanta statistikuppgifter som följer på genomförandet, vilka i nästa steg ackumuleras av kansliet för att speglas mot strategins mål, indikatorer och målvärden. Kansliets sammantagna bedömning görs främst på metanivå för att spegla helheter och ackumulerade mått. Det beskrivna arbetet handlar således om att följa upp och åskådliggöra aktuella kvantiteter, men minst lika mycket om att möjliggöra för styrelsen att reagera och fatta relevanta beslut. Vid fall att flera projekt koncentreras kring till exempel två eller tre av strategimålen medan endast få länkar an till det fjärde, måste styrelsen besluta om nya prioriteringar, nya informationssatsningar och/eller styra om avsatta medel och resurser etc. Vid fall att beslutade målvärden (kopplade till indikatorer) ses ligga på låg nivå eller växa för sakta, bör styrelsen reagera på detta med beslut om insatser likt ovan.

Leader Linné Småland har som uttalad ambition att beställa och sjösätta en intern organisationsutredning redan tidigt i programperioden (2023) via en extern resurs. Syftet med utredningen är att göra en organisationsöversikt med fokus på bland annat styrelsen, styrelsearbetet, hur beslut fattas, samverkan mellan styrelse och kansli samt kansliets interna arbete med tillhörande resurser. Själva utredningen ska även spegla goda exempel från hela Leadersverige samt inkludera resonemang

om hur jämställdhet och de övergripande principerna kan integreras i processerna. Med aktuell organisationsutredning önskar föreningen kartlägga de strukturer som jobbats fram under åren, för att kunna vässa det interna arbetet och besluta om nya sätt att driva verksamheten framåt.

Vid sidan av den nämnda organisationsutredningen, eller snarast som följd på den, kommer styrelsen att beställa en lärande processutredning som genomförs från (preliminärt) 2024 till och med 2027 via extern part. Syftet med det löpande utredningsuppdraget blir primärt att rikta fokus mot det kvalitativa lärande som mynnar ut från de leaderprojekt som genomförs runt om i området. Det kvalitativa lärandet bör spegla varje projekts partnerskap, aktiv samverkan, genomförda aktiviteter, deltagarprocesser, jämställdhet, övergripande principer, erhållna resultat samt effekter på lång sikt. Utredarens slutsatser presenteras inom ramen för en halvtidsrapport och en slutrapport, vilka först och främst bygger på data som samlats in genom dokumentgranskning samt intervjuer med utvalda projekt (till exempel projektledare, samverkansparter, deltagare och intressenter).

Strategins lärandeprocess, med presenterade inslag, kommer fortlöpande att lyftas vid styrelsens möten så att styrelsen får kunskap om och möjlighet att reagera på de kvantitativa respektive kvalitativa slutsatser som läggs fram. Här ställs höga krav på styrelseledamöternas förmåga att förstå, lägga tid och fatta rätt beslut. Själva lärandeprocessen blir viktig för att strategin ska kunna genomföras enligt plan, men kräver struktur, kraft och tålamod. Leader Linné Småland kommer att delta vid de fastlagda utbildningsaktiviteter som Jordbruksverket anvisar för att, på så sätt, få stöd i processen.